

RYBNÉ NÁMESTIE V PREMENÁCH ČASU

Historický a súčasný pohľad na objekt BIBIANY

BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti

ARCHÍV

Bratislava, 2022

RYBNÉ NÁMESTIE V PREMENÁCH ČASU

Historický a súčasný pohľad na objekt BIBIANY

Rybné námestie v Bratislave pôvodne tvorilo priestranstvo, predmestie, ktoré ležalo mimo mestských hradieb. Bolo širokou prázdnu plochou, ktorá hraničila s hlbokou dunajskou zátokou. Pretože tu jestvovalo prístavisko pltníkov, dostalo toto priestranstvo pomenovanie *Fletzerstadl*.

Vzhľadom na svoju polohu blízko rieky od nepamäti slúžilo priestranstvo miestnym rybárom, ktorí tu predávali svoje úlovky. Na tunajšom trhovisku však svoj tovar ponúkali aj mäsiari, hrnčiari či iní remeselníci. Podľa dochovaných záznamov tu v 15. storočí stálo predsunuté opevnenie hradu zvané Nový alebo Biely tábor.

Voľné priestranstvo sa urbanistickými zásahmi časom pretvorilo na námestie. Začiatkom 18. storočia tu osadili dva morové stĺpy, z ktorých jeden stojí dodnes. V ďalšom priebehu storočia, najmä však po odstránení hradieb v 80-tych rokoch, sa tu rozbehla intenzívna výstavba. Začala zastavaním západnej a neskôr južnej časti radom stavieb. Už v roku 1746 sa na tomto mieste spomína strážnica, neskôr v roku 1778 sýpky a mýtnica.

Dunajská zátoka postupným zasypávaním zanikala a koryto rieky sa od námestie vzdalovalo. Na južnej strane námestia pribudla v roku 1752 stavba Meštianskeho pivovaru, ktorá oddelila plochu námestia od dunajského nábrežia. Námestie sa definitívne vymedzilo po regulácii toku Dunaja a po stavebných úpravách nábrežia v rokoch 1822 a 1835. Zmeny v jeho polohe priniesla až radikálna prestavba v druhej polovici 20. storočia.

Námestie ležalo na juhovýchodnom okraji Podhradia a hraničilo s tu jestvujúcou pôvodnou osadou Vydrice, dostalo preto pomenovanie *Weidritzer Platz* (*Vydrické námestie*). O storočie neskôr, keď sa na toto miesto premiestnili trhovníci s rybami z Františkánskeho námestia, sa preň ustálil názov, ktorý nesie dodnes.

Od polovice 19. storočia Rybné námestie tvorilo rozhranie medzi Starým Mestom, Podhradím (*Theresienstadt*, t.j. *Mestom Márie Terézie*) a mestskou časťou *Franz-Josefstadt* (Mesto Františka Jozefa). O jeho polohe si môžeme urobiť obraz napr. podľa mapy Bratislavy z roku 1907. Podľa tohto dokumentu sa na Rybnom námestí zbíhali ulice zo severu a zo západu. Zo severu to bola Židovská ulica a zo západu sa pripájali tri paralelne ležiace ulice - najsevernejšia Vydrická ulica (pôvodne *Veľká Vydrice*, *Grosse Weidritz*, *Nagy Vödric*), úplne na juhu ulica Dunajské nábrežie (*Donaulände*, *Duna-sor*); medzi nimi ležala Jiringerova (Prídavkova) ulica. Južné ohraničenie tvoril rad domov, za ktorými ležalo nábrežie Dunaja.

Aj keď Rybné námestie zaberalo plochu na okraji mesta, bolo malebným mestským priestranstvom. Najväčší stavebný rozvoj námestie zaznamenalo na prelome 18. a 19. storočia. Vtedy tu pribudlo viacero stavieb, ktoré však postavili na starších, často stredovekých základoch. Pôvodné stavby, ktoré tu stáli od 16. a 17. storočia ustupovali novým budovám, pričom neraz dochádzalo k scelovaniu susediacich parciel. Pôvodne nízke, prízemné domy, nahrádzali výstavnejšie, niekoľkopuschodové budovy. Ich atraktivitu znásobovali dvory dopĺňané obytnými traktami s pavlačovými ochodzami.

Najväčšiu stavebnú premenu prinieslo 19. storočie, kedy napr. na južnej strane námestia postavili podľa projektu staviteľskej firmy Feiglerovcov trojposchodové nájomné paláce (v rokoch 1845 - 1847). Po roku 1890 vznikol na nároží vtedajšieho Kossuthovho námestia, neskôr Promenády (dnes Hviezdoslavovo námestie) barokovo-klasicistický dom. Najdominantnejšia stavba na námestí pribudla v roku 1894. Vtedy tu podľa projektu Dionýza Milcha postavili synagógu neológov.

Do dnešných dní sa z pôvodnej zástavby námestia zachovali iba tri stavby - morový stĺp z roku 1713, nárožný dom na rohu Rybného a Hviezdoslavovho námestia (s adresou Hviezdoslavovo nám. č. 11) z konca 19. storočia **a s ním severne susediaca budova (dnes sídlo BIBIANY)**.

Výstavba mosta SNP sa začala kvôli zabezpečeniu prístupu do novovybudovaného sídliska v Petržalke cez Dunaj. Počas nej sa zničila časť Starého Mesta, Rybné námestie, podhradie aj so židovskou štvrťou. Most začali stavať v roku 1967. Cestnú premávku na ňom začali už v roku 1972. Kompletne bol dokončený aj s kaviarňou Bystrica (v 80 m výške týčiacou a točiacou sa tanierovitou stavbou) v roku 1974. Dĺžka mosta (spojitý oceľový nosník) je 432 m, dĺžka cesty premostenia je 303 m a šírka mosta je 21 m.

Vydrická brána /1434 – 1777/

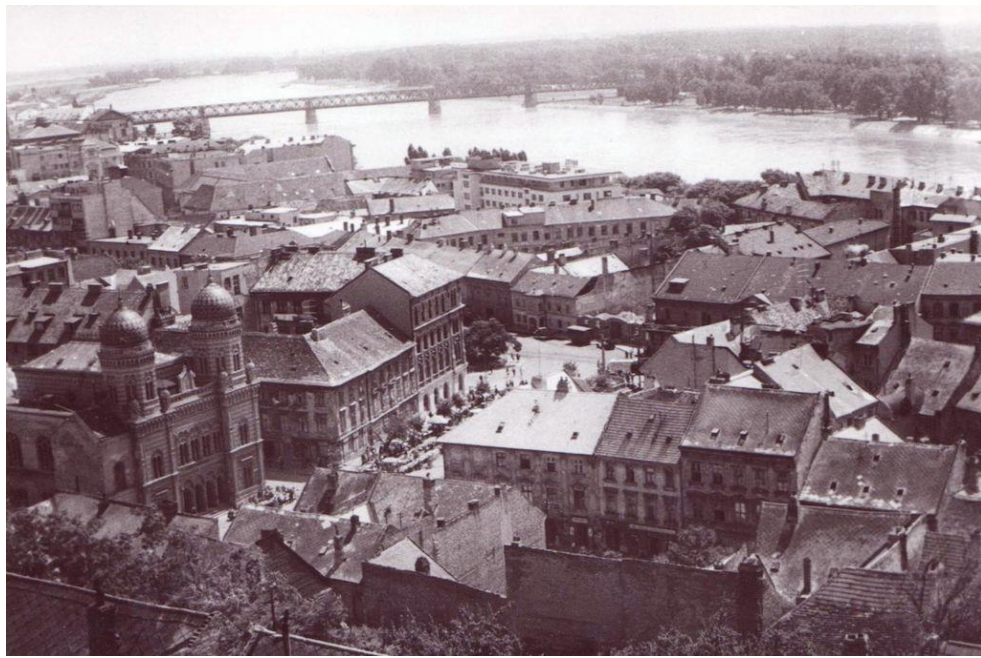

Stará Bratislava na fotografiách a obrazoch

